

ÖNEMLİ AÇIKLAMALAR

1-Çek defteri almak isteyenler adli sicil kaydını ibraz etmek ve yasaklı olmadıklarını belgelemek durumundalar.

2- Her çek koçanı alıŖta tacir veya esnaf ve sanatkâr olup olmadığı ve kendisi hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı hususunda bankaya yazılı beyanda bulunur. Tüzel kişiler adına verilecek beyannameye ayrıca, tüzel kişinin yönetim organında görev yapan, temsilcisi olan veya imza yetkilisi olan kişilerin çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığını belirtmek durumunda . Gerçek dışı beyana 3 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verilebilecektir.

3- Çek keşide etme yasağı bulunan kişi bir tüzelkişinin (LTD, A.Ş., dernek vs..) yöneticisi, temsilcisi veya imzaya yetkilisi olursa o tüzelkişiye çek verilmez.

4- Tacir tüzel kişi veya onun faaliyetleri ile ilişkilendirilmek kaydıyla, tüzel kişinin gerçek kişi ortakları, ortakların ilgili bulunduğu veya tüzel kişinin veya ortaklarının etkisi altında bulundurduğu gerçek kişiler ile tüzel kişinin yönetim organında görev alan veya temsilcisi sıfatını taşıyan gerçek kişiler adına açılmış olan çek hesapları, tacir tüzel kişiye ait kabul edilir. Burada kanun koyucu muvazaalı durumları ortadan kaldırmak istemiştir.Örnek olarak X İŞLETME sahibi kendi çek cezası veya borçları dolayısıyla yanında çalışan kişi adına çek aldığı ve işi için kullandığında bu çeki keşide eden değil işletme sahibi veya tüzelkişi yetkilisi sorumlu olacaktır.

5- Birinci fıkra hükmüne göre çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlü olan kişi, çek hesabı sahibidir. Çek hesabı sahibinin tüzel kişi olması hâlinde, bu tüzel kişinin malî işlerini yürütmekle görevlendirilen yönetim organının üyesi, böyle bir belirleme yapılmamışsa yönetim organını oluşturan gerçek kişi veya kişiler, çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlüdür.

6- Yani X ANONİM ŞİRKETİ adına bir çek keşide edilmiş ise bu çekin karşılığını o şirketin parasal işlerine bakan yönetim kurulu üyesi bulunduracak böyle bir görev dağılımı yok ise tüm yönetim kurulu sorumlu olacaktır.

7- Karşılıksız kalan çekin savcılığa intikaliyle beraber savcılık sulh hakiminden çek keşide etme yasağı kararı vermesini ister mahkemede ise resen yapılır. Bu karar tedbir niteliğinde olup hemen uygulanır.

9- Hamiline çek koçanı banka tarafından ayrı olarak basılı olarak verilecek.

GEÇİCİ MADDELER (1.11.2009 TARİHİNDEN ÖNCE)

1- Çek hükümlüsü, sanığı, şüphelisi borçlu ile anlaşma yapıp mahkemeye sunulduğuna dava duracaktır. Anlaşma yapılmasa bile tek taraflı olarak çek borçlusu savcılığa veya mahkemeye 2 sene içinde faiziyle birlikte borcunu taksitle ödeyeceğini beyan ederse soruşturma,yargılama , infaz durur.İlk sene taksiti minimum tüm borcun 1/3 ünden az olamaz

31/12/2011 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersizdir

5941 Sayılı Çek Kanunu, 20.12.2009 Tarihli Resmi Gazete'de Yayımlanarak Yürürlüğe Girdi.

T.B.M.M tarafından kabul edilen ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylanan 5941 sayılı Çek Kanunu, 20 Aralık 2009 Tarihli ve 27438 Sayılı Resmî Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Çek defterlerinin içeriklerine, çek düzenlenmesine, kullanımına, çek hamillerinin korunmalarına ve kayıt dışı ekonominin denetim altına alınması önlemlerine katkıda bulunmaya ilişkin esaslar ile çekin karşılıksız çıkması ve belirlenen diğer yükümlülüklerle ayırılık hâllerinde ilgililer hakkında uygulanacak yaptırımları belirlemek amacı ile hazırlanan kanun ile ticari hayatın en önemli araçlarından birisi olan çek kullanımı yeniden düzenlendi.

Yeni Çek Kanunu'nun 20 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 19/3/1985 tarihli ve 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun ile 26/2/2003 tarihli ve 4814 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun geçici 1 ilâ geçici 5 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır

Yasaya göre:

* Bankalar, çek hesabı açılması ile ilgili olarak bu Kanunla kendilerine verilen görev ve yükümlülükleri yerine getirirken, çek hesabı açtırmak isteyen yasağı olup olmadığını bu Kanun hükümlerine göre araştırmakla yükümlü tutulmuştur.

* Bankalar, çek hesabı açtırmak isteyenlerin yasağılık durumuna ilişkin adli sicil kayıtlarını, açık kimliklerini saptamak için fotoğraflı nüfus cüzdanı, pasaport veya sürücü belgesi örneklerini, yerleşim yeri belgelerini, vergi kimlik numaralarını, tacir olanların ayrıca ticaret sicili kayıtlarını, esnaf ve sanatkâr olanların ise esnaf ve sanatkâr sicili kayıtlarını almak ve çek hesabının kapatılması hâlinde bunları, hesabın kapatıldığı tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlü tutulmuştur.

* Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler, bankaya kendileri ile ilgili olarak Türkiye'de bir adres bildirme zorunluluğu getirilmiş ve çekin karşılığının tamamen veya kısmen bulunmaması hâlinde, çek düzenleyen banka bilinen adresleri, talebi hâlinde hamile verilebilecektir.

* Çek hesabı ancak ilgilinin, vekilin veya yasal temsilcisinin imzası ile açılacak ve çek hesabı açılmasını veya mevcut çek hesabından çek defteri verilmesini isteyen kişinin, her defasında tacir veya esnaf ve sanatkâr olup olmadığı ve kendisi hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bulunmadığı hususunda bankaya yazılı beyanda bulunacak

* Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı bulunan gerçek kişinin, yönetim organında görev yaptığı, temsilcisi veya imza yetkilisi olduğu tüzel kişilere de çek defteri verilmeyecek

* Tacir olanlar ile tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekler ayrı şekillerde ve birbirinden ayırt edilebilir şekilde düzenlenecek

* Hamiline düzenlenecek çeklerde, hamiline çek defteri yapraklarının kullanılması gerekecek ve çek yapraklarının üzerinde "hamiline" ibaresi matbu olarak yer alacak

* Karşılığı bulunan çek, hesabın bulunduğu muhatap bankanın herhangi bir şubesine ibraz edildiğinde hamilin varsa vergi kimlik numarası saptandıktan sonra ödenecek

* "Karşılıksızdır" işlemi, muhatap bankanın hamile kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın dışında, çek bedelinin karşılanamayan kısmıyla sınırlı olarak yapılacak ve çekin karşılığının bulunmaması halinde çek bedeli altıyüz Türk Lirası veya üzerinde ise altıyüz Türk Lirası bankalar tarafından hamile ödenecek

* Bankaların çekin karşılığının hesapta bulunmasına rağmen hamiline ödenmesinin geciktirmesi veya kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarın hamile ödenmesinin geciktirmesi halinde çek hamiline, her geçen gün için binde üç gecikme cezası ödeyecek

* Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihinden önce ibraz edilen çekin karşılığının Türk Ticaret Kanununun 707 nci maddesi uyarınca kısmen veya tamamen ödenmemiş olması hâlinde, bu çekle ilgili olarak hukukî takip yapılamayacak. İleri düzenleme tarihli çekle ilgili olarak hukukî takip yapılabilmesi için, çekin üzerindeki düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde bankaya ibraz edilmesi ve karşılıksızdır işlemine tabi tutulması şartı getirildi.

* Tacir tüzel kişi veya onun faaliyetleri ile ilişkilendirilmek kaydıyla, tüzel kişinin gerçek kişi ortakları, ortakların ilgili bulunduğu veya tüzel kişinin veya ortaklarının etkisi altında bulundurduğu gerçek kişiler ile tüzel kişinin yönetim organında görev alan veya temsilcisi sıfatını taşıyan gerçek kişiler adına açılmış olan çek hesapları, tacir tüzel kişiye ait kabul edilecek. Söz konusu ilişkinin varlığına yönelik emarelerin bulunması hâlinde, hesabın bulunduğu banka şubesi durumu Gelir İdaresi Başkanlığına bildirecek

* Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükümlenilecek. Ancak, hükmedilecek adli para cezası, çek bedelinin karşılıksız kalan miktarından az olamayacak.

* Karşılıksız çek düzenleme durumunda mahkemeler ayrıca, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına; bu yasağın bulunması hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının devamına karar verebilecek.

* Çek hesabı sahibinin tüzel kişi olması hâlinde, bu tüzel kişinin malî işlerini yürütmekle görevlendirilen yönetim organının üyesi, böyle bir belirleme yapılmamışsa yönetim organını oluşturan gerçek kişi veya kişiler, çek karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlüdür.

* Çek hesabı sahibi gerçek kişi, kendisi adına çek düzenlemek üzere bir başkasını temsilci veya vekil olarak tayin edemeyecek. Gerçek kişinin temsilcisi veya vekili olarak çek düzenlenmesi hâlinde, bu çekten dolayı hukukî ve cezai sorumluluk çek hesabı sahibine ait olacak.

* Karşılıksız çek düzenlenmesi ile ilgili davalarda soruşturma kovuşturma ya da mahkeme safhasında, koruma tedbiri olarak ilgili mahkeme tarafından çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı verilebilecek.

* Karşılıksız kalan çek bedelini, gerekli yasal faizleri ile birlikte tamamen ödeyen kişi hakkında; soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından kovuşturmaya yer olmadığına, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından davanın düşmesine, mahkûmiyet hükmünün kesinleşmesinden sonra ise mahkeme tarafından hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verilebilecek. İlgilinin şikâyetten vazgeçme hâlinde de aynı hükümler uygulanacak

* Tacirin ticarî işletmesiyle ilgili iş ve işlemlerinde, tacir olmayan kişinin çek defterini kullanamayacak. Bu şekilde davranan ve tacir olmayan birinin çek defteri ile çek düzenleyen ve düzenleten kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak.

* Kısmen veya tamamen karşılığı bulunmayan çekle ilgili olarak, talebe rağmen, karşılıksızdır işlemi yapmayan banka görevlisi, şikâyet üzerine bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak.

* Karşılığı tahsil edilmek üzere bankaya ibraz edilen çekin karşılığının hesapta mevcut olmasına rağmen, hamile ödemedede bulunmayan ya da bankanın kanunen ödemekle yükümlü olduğu miktarı hamile ödemeyen banka görevlisi, şikâyet üzerine bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak

* Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi, buna rağmen çek düzenlerse, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak

* Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilmiş olan kişi adına çek hesabı açan banka görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak

* Hamiline çek defteri yaprağını kullanmadan hamiline çek düzenleyen kişi, bu aykırılığı içeren her bir çekle ilgili olarak, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacak

* Bankalar, 1/7/2010 tarihine kadar müşterilerine yeni çek defterlerini vermek ve ellerindeki eski çek defterlerini imha etmekle yükümlü tutulmuştur.

* Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 3167 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde tanımlanan suçtan dolayı açılmış olan davalar bakımından asliye ceza mahkemesinin görevi devam edecek.

* 31/12/2011 tarihine kadar, üzerinde yazılı düzenleme tarihinden önce çekin ödenmek için muhatap bankaya ibrazı geçersiz olacak

* Eski kanun ve uygulamalarda tanımlanan suçtan dolayı, 1/11/2009 tarihi itibarıyla, haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümlerle mahkûm olan kişilerin,

1- şikâyetçi ile belirledikleri miktarın belirli vadelerde ödenmesi hususunda anlaşmaya varmaları ve anlaşmanın bir nüshasının şikâyetçi veya yasal temsilcisi tarafından Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşmada öngörülen süre kadar soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilir. Anlaşmaya varılması, şikâyetçi bakımından şikâyetin geri alınması sonucunu doğurmaz.

2- Bu Kanununun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar, soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilir. Bu durumda, ödeme süresi, taahhütnamenin yapıldığı tarihten itibaren iki yılı geçemez. Taahhütnamede yer alacak birinci yıl taksiti, borcun üçte birinden az olamaz. Taahhütnamenin bir örneği alacaklıya gönderilir.

* Şikâyetçi ile yapılan anlaşma veya taahhütnamenin en geç 1/4/2010 tarihine kadar düzenlenmiş ve mercilerine verilmiş olması şarttır. Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye taahhütname veren kişi, taahhütnamede belirttiği süre içinde şikâyetçi ile anlaşmaya varması ve bu anlaşmanın bir nüshasının şikâyetçi veya yasal temsilcisi tarafından mercilerine verilmiş olması hâlinde de ilgili birim tarafından soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilebilecek